

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.21.573/2016/5.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Sándor-Szőke Zsuzsanna bíró

A felperesek: I. rendű
 II. rendű

A felperesek képviselője:
 Puja Ügyvédi Iroda
 (ügyintéző. dr. Puja János Attila ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:
 ó István Tamás Ügyvédi Iroda
 (ügyintéző: dr. Szabó István Tamás ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 az alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ővárosi Törvényszék
 42.Pf.630.949/2016/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság
 13.P.XVIII.22.441/2013/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a I-II. rendű felpereseket, hogy külön felhívásra együttesen fizessenek meg az államnak 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint feljegyzett kereseti illetéket, továbbá 15 napon belül az alperesnek 7.000.000 (hétmillió) forint együttes - első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati - eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a 2007. november 29-én megkötött „CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel 6 hónapos kamatperiódussal türelmi idővel” elnevezésű szerződés alapján 195.121 CHF összegű kölcsönt nyújtott a felpereseknek. A kölcsön futamideje 264 hónap volt, amelyből a türelmi idő 120 hónap. A kölcsön teljes hiteldíj mutatóját évi 9,09%-ban határozták meg. A kölcsönszerződés III.3. pontja értelmében a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében megállapított érték, amelyet az alperes a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel évi 6,49%-ban közölt. A kölcsön éves kamatlába 6 hónapos kamatperiódusonként változhatott. A kamatlábat akció keretében állapították meg, amelyet az alperes az első kamatperiódus leteltével a hirdetményében megállapított általánosan alkalmazott (nem akciós) kamatlábra módosíthatott. A kölcsönszerződés III.4. pontja szerint az alperes a kölcsön ügyleti kamatlábát, késedelmi kamatát, kamatperiódusonként a kamatperiódus első napjától egyoldalúan megváltoztathatta, a felperesekre kedvezőtlenül akkor, ha a jogszabályváltozás, a bankközi hitelkamatok, a jegybanki alapkamat, az állampapírok-, illetve a pénzpiaci kamatok és hozamok alakulásának változásai, az infláció mértékének, a fogyasztási árindex, az alperes forrás-, illetve hitelszámla-vezetési költségeinek változása, a hitelintézetek prudens működésére vonatkozó törvényi szabályok, valamint likviditási, jövedelmezőségi és eszköz-forrás menedzselési, jogszabályi vagy egyéb előírások ezt szükségessé tették. Az ügyleti kamatláb, a késedelmi kamat mértékének a felperesekre kedvezőtlen hatású módosításáról az alperesnek a felpereseket a kamat változása időpontját megelőző 15. napig hirdetmény útján kellett értesítenie. Ezen túlmenően a kamata, késedelmi kamat változásáról az alperes a felpereseket a módosítás hatálybalépését követően hirdetményben vállalta értesíteni. A türelmi időszak alatt csak a kamatot kellett a felpereseknek megfizetni, a törlesztés havi összege 1.075,52 CHF volt, a türelmi időt követően a törlesztő részlet már a tőke összegét is tartalmazta, a havonta fizetendő részlet 1.891,4 CHF-re emelkedett. A felpereseknek a törlesztőrészeket CHF-ben kellett teljesítenie, más pénznemben való teljesítés esetén az alperes az általa, az esedékesség napján alkalmazott, a hirdetményében hivatkozott, számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordított az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. A törlesztőrészlet mértéke az első hat hónapos kamatperiódus leteltét követően a kamatváltozás függvényében változhatott. A szerződés VIII.13., 14. és 15. pontjaiban a felperesek kijelentették, hogy az alperes üzletszabályzatának, hirdetményének

rendelkezéseit megismerték, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy az üzletszabályzat és hirdetemény mindenkor, a kölcsönszerződés fennállása alatt bekövetkező módosulásai, a hirdetemény esetében minden külön jogcselekmény nélkül, az üzletszabályzat esetében akkor válnak a szerződés részévé, ha annak tartalmát a felperesek kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadják. A szerződésben nem szabályozott kérdésekre az üzletszabályzat és a hirdetemény rendelkezéseinek alkalmazását írták elő, viszont ha a szerződés az üzletszabályzattal vagy a hirdeteménnyel ellentétes rendelkezést tartalmaz, a szerződés rendelkezései irányadók.

A felperesek a szerződéskötés napján a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeiket illetően közjegyzői okiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek.

A felperesek szerződésszerű teljesítésének elmaradása miatt az alperes a kölcsönszerződést közokiratba foglaltan 2010. szeptember 9-én felmondta, 2011. október 3-án pedig a közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperesek a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetükben az ellenük indult végrehajtások megszüntetését kérték arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, mivel az alapul fekvő kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), c), d) és e) pontjaiba ütközik, semmis.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság a felperesek elleni végrehajtásokat megszüntette. Ítélete indokolásában kifejtette: a felek a szerződés tárgyát egyértelműen nem határozták meg, a szerződés csak CHF-ben tartalmazza a kölcsön összegét, a kölcsön átváltásakor alkalmazandó árfolyamot nem jelölték meg, a szerződés a régi Hpt. 213.§ a) pontjába ütközik, semmis.

Az alperes elismerte, hogy a kölcsönt deviza vételi árfolyamon folyósította, a szerződésben szerepel, hogy törlesztésre deviza eladási árfolyamon kerül sor, viszont a szerződés nem tartalmazza a deviza vételi és eladási árfolyamok közötti különbözetet, az árfolyamrést mint költséget, ezért a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjába ütközik, semmis.

Ezen túlmenően a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés d) pontjába is ütközik, mert az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó feltételek meghatározása nem felel meg az egyértelműség fogyasztóvédelmi szempontú követelményének, továbbá a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába is ütközik, mivel a törlesztőrészleteket a kölcsönszerződés egész időtartamára pontosan

nem határozták meg.

- [5] Az alperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a végrehajtási költséget érintően részben megváltoztatta, egyebekben - részben eltérő indokolással - helybenhagyta azt.

Az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek meghatározták a szerződés tárgyát és a törlesztőrészletek összegét, emellett a szerződés nem ütközik a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) és e) pontjaiba sem. Az elsőfokú bíróság a szerződés semmisségét azzal az indokkal is megállapította, hogy az nem tartalmazza az árfolyamrést mint költséget, azonban az elsőfokú ítélet meghozatalát követően hatályba lépett DH1 tv. rendezte a fogyasztói kölcsönszerződésekben kikötött árfolyamrés és egyoldalú szerződésmódosítás jogkövetkezményét oly módon, hogy ezen szerződéses kikötések a szerződés részleges érvénytelenségét vonják maguk után, ez azonban nem eredményezheti a végrehajtás megszüntetését, csupán annak korlátozását, az árfolyamrés mint költség meghatározásának elmulasztása miatt a kölcsönszerződés nem semmis. Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések tisztességtelenségéből eredő részleges érvénytelenséget az alperes kiküszöbölte azáltal, hogy a tisztességtelenül felszámított összeget elszámolta, a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés d) pontja alapján a kölcsönszerződés semmisségét megállapítani nem lehet.

A másodfokú bíróság abban értett egyet az elsőfokú bírósággal, hogy a perbeli kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjába ütközően semmis, de azért, mert nem tartalmazza a kölcsön kamatának pontos összegét, csak hozzávetőlegesen, tájékoztató jelleggel rögzíti annak százalékos mértékét. A kölcsönszerződés III.3. pontja szerint a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében megállapított érték, amelyet az alperes a szerződéskötés napjára vonatkozóan csupán tájékoztató jelleggel közölt, valójában tehát a szerződéskötés napján a peres felek nem tudták, hogy mi a kölcsön éves kamatlába, azt a szerződés nem tartalmazza.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a keresetet elutasító határozat meghozatala végett - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

Érvelése szerint a perbeli kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjába sem ütközik, hiszen a hirdetménye az egyedi kölcsönszerződés elválaszthatatlan része, az egyedi kölcsönszerződésben foglaltak szerint a szerződéskötés napján a hirdetménye 6,49%-os éves ügyleti kamatmértéket rögzített. Kiemelte: jogszabályi rendelkezés [a régi Hpt. 210.§ (3) és (4) bekezdése] biztosította, hogy a hirdetményében az ügyleti kamat

tartalmát egyoldalúan módosítsa. A szerződéskötés napján hatályos hirdetmény tartalma és a folyósítás napján hatályos hirdetmény tartalma kizárólag abban az esetben térhetett el egymástól, ha ő élt az egyoldalú szerződésmódosítás jogával, illetve a folyósítás napján a hirdetményben szereplő ügyleti kamatmérték csak akkor eltérő a szerződéskötés napjára tájékoztató jelleggel közölt, de kétségtelenül a szerződés elválaszthatatlan részét képező hirdetménybe foglaltaktól, ha a szerződő felek a szerződést módosítják. Amíg a hirdetményben és ekként az egyedi kölcsönszerződésben a szerződéskötés napján is irányadó 6,49%-os ügyleti kamatmértéket a szerződő felek nem módosítják vagy ő egyoldalúan nem módosítja, addig szükséges, hogy a szerződéskötés és a kölcsön folyósításának napján is a 6,49%-os ügyleti kamatmérték az irányadó és alkalmazandó. Amennyiben tehát a szerződéskötés és a folyósítás időpontja között nem kerül sor szerződésmódosításra, a szerződéskötés és a folyósítás napján az ügyleti kamat mértéke szükségszerűen azonos. A kölcsönszerződés III.3. pontjában az ügyleti kamat mértékét meghatározta, hiszen a szerződés utal a hirdetményére, annak mértékét az egyedi kölcsönszerződésben is megismétli tájékoztató jelleggel a szerződéskötés napjára nézve. A hirdetmény módosítása hiányában a folyósítás napján is ez az irányadó ügyleti kamatmérték. „A folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték” megfogalmazás nem azt jelenti, hogy a felperesek egy ismeretlen kamatmértéket fogadtak el, hiszen a felperesek a hirdetmény tartalmát megismerték, elfogadták, tudták, hogy az a szerződéskötés napján 6,49%-os akciós ügyleti kamatmértéket tartalmaz és azt is tudták, hogy ez a kamatmérték egyoldalúan módosítható, e módosításra a folyósítás napján mind az első kamatperiódus első napján is sor kerülhetett.

Hangsúlyozta: a 6,49%-os kamat mértékének az első kamatperiódus végéig történő módosításának jogáról a szerződő felek kifejezetten lemondtak, figyelemmel a kamat akciós jellegére. Az egyoldalú, illetve a kétoldalú szerződésmódosítás hiányában nyilvánvaló és szükséges, hogy a szerződéskötés és a folyósítás napján a hirdetményben szereplő 6,49%-os kamatmérték azonos volt, az első kamatperiódus lejártáig nem volt arra lehetősége (mivel azt kizárták), hogy az ügyleti kamat mértékét a szerződéskötés napján közölt hirdetmény tartalmához képest egyoldalúan módosítsa. Az egyedi kölcsönszerződés III.3. pontja a hirdetményben a szerződéskötés napján szereplő kamatmértéket ismételte meg, a hirdetménye pedig konkrétan tartalmazta az ügyleti kamat mértékét.

[7] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak miatt megalapozott.

A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[9] A jogerős ítéletben foglaltak szerint a perbeli szerződés nem ütközik a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), d) és e) pontjaiba, de nem tartalmazza az ügyleti kamat mértékét, ezért sérti a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontját, semmis. Mivel az alperes felülvizsgálati kérelmében a keresetnek helyt adó rendelkezést támadta, a felülvizsgálati eljárásnak kizárólag az volt a tárgya, hogy a szerződés tartalmazza-e az ügyleti kamat mértékét, emiatta a perbeli kölcsönszerződés semmis-e, indokolt-e a felperesek elleni végrehajtások megszüntetése.

[10] Ezzel összefüggésben arra mutat rá a Kúria, hogy a 6/2013. PJE III.2. a) pontjában foglaltak értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a régi Ptk. 523.§ (1) bekezdésébe, amennyiben a kölcsönadott devizaösszeg, a folyósított forintösszeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztőrészletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, azaz ha a kölcsönszerződés főtárgyai: a kölcsön összege, a törlesztőrészletek egyértelműen megállapíthatók, a kölcsönszerződés nem ellentétes a fenti jogszabályi rendelkezéssel. Ez a gondolatmenet az ügyleti kamatra is irányadó: meghatározott az ügyleti kamat, ha az szerződés rendelkezései alapján egyértelműen kiszámítható, megállapítható.

Az alperes a szerződésben a szerződéskötés napjára vonatkozóan valóban tájékoztató jelleggel közölte a kamatláb évi mértékét, azonban a szerződés tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyek alapján a kamat mértéke meghatározható: a szerződés III.3. pontjának megfelelően a szerződésben meghatározott időpontban (a folyósítás napján) az alperes hirdetményében közzétett kamatmérték a kamat mértéke.

A Kúria rámutat annak jelentőségére, hogy a jogerős ítélet meghozataláig a felperesek sem kifogásolták a kamat mértéke meghatározásának módját, ebből nyilvánvalóan elfogadták azt, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében megállapított érték. Evonatkozásban jelentősége van annak is, hogy a felperesek a szerződéskötés napján a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeiket illetően közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek, és a közokirat 2. pontjában a következők szerepelnek: „kötelezzük magunkat arra, hogy a részünkre így folyósított összeget és annak járulékait (a szerződéskötéskor évi 6,49% 6 hónapos kamatperiódusonként változó mértékű kamat) a bank részére visszafizetjük”. A felperesek a közokiratba foglalt

nyilatkozatukkal megerősítették szerződéses kötelezettségüket, egyben pontosították is a szerződést, mégpedig a kamat mértékét illetően.

[11] Abban az esetben, ha az ügyleti kamat mértéke a közjegyzői okiratba foglalt pontosítással együtt sem lenne meghatározott, jelentőséggel bírna az a körülmény, hogy az alperes a tisztességtelenül felszámított 21.418,71 CHF összeget elszámolta a felperesek javára. A 2015. április 10-ei elszámolás szerint az elszámolás során alkalmazott tisztességes kamat mértéke 6,49%, amely azonos a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel közölt kamatlábbal. Az elszámolás orvosolná a kamatláb hiányát, ha emiatt a szerződés érvénytelen lenne.

[12] A kifejtettek értelmében a Kúria a Pp. 275.§ (4) bekezdése szerint a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezve és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a jogszabályoknak megfelelő (a keresetet elutasító) új határozatot hozott

Záró rész

[13] A Kúria a Pp. 270.§ (1) bekezdése értelmében alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes együttes (első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati) költségének megfizetésére. Az együttes perköltség összegének meghatározásakor figyelembe vette a Kúria, hogy az alperes lerótt 2.500.000 forint fellebbezési és 3.500.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket, az alperes jogi képviselete kapcsán az eljárásban mindösszesen 1 millió forint költség merült fel. Ez utóbbi költség meghatározásánál figyelembe vette a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (2), (5), (6) bekezdéseiben és a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakat és a munkadíj összegét a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állapította meg.

A felperesek az illetékeljegyzési joguk miatt le nem rótt 1.500.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 59.§ (1) bekezdésében, valamint a 74.§ (3) bekezdésére figyelemmel irányadó a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a lakóhelyük szerint illetékes állami adóhatóság felhívására.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. május 17.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt előadó
bíró s.k.,
dr. Sándor-Szőke Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

HH

bírósági ügyintéző